

Onderzoek van de ontwerpen van aanpassing van de begroting 2012 van het Brussels Hoofdstedelijk Ge- west

INHOUD

Voorwoord	4
Hoofdstuk 1	5
Ontwerp van aanpassing van de middelenbegroting	5
1.1 Algemeen overzicht	5
1.2. Overzicht per programma	7
1.2.1. Gewestelijke belastingen (Programma 010)	7
1.2.2. Bijzondere Financieringswet, toegekend gedeelte van de personenbelasting (Programma 060)	8
1.2.3. Energie (Programma 240)	8
Hoofdstuk 2	9
Ontwerp van aanpassing van de algemene uitgavenbegroting	9
2.1 Beschikbaar deel van het ontwerp van ordonnantie	9
2.1.1 Artikel 3	9
2.1.2 Artikel 4	9
2.2 Algemeen overzicht van de uitgavenkredieten	10
2.3 Analyse van de belangrijkste wijzigingen	11
2.3.1 Opdracht 06 – Financieel en budgettair beheer en controle	11
2.3.2 Opdracht 07 – Het beheer inzake informatie- en communicatietechnologie (ICT)	12
2.3.3 Opdracht 10 – Ondersteuning en begeleiding van de plaatselijke besturen	12
2.3.4 Opdracht 12 – Ondersteuning van economie en landbouw	13
2.3.5 Opdracht 17 – Ontwikkeling en promotie van het mobiliteitsbeleid	14
2.3.6 Opdracht 19 – Bouw, beheer en onderhoud van de gewestwegen, wegeninfrastructuur en –uitrusting	15
2.3.7 Opdracht 21 – Ontwikkeling van het kanaal, de haven, de voorhaven en de aanhorigheden met het oog op een betere duurzame stedelijk mobiliteit door een multimodale aanpak en de economische ontwikkeling als generator van werkgelegenheid	15
2.3.8 Opdracht 25 – Huisvesting en woonomgeving	15
2.3.9 Opdracht 27 – Stadsbeleid	16
2.3.10 Opdracht 30 – Financiering van de gemeenschapscommissies	17
2.4 Encours van de vastleggingen	17
2.5 Ontwerpen van aangepaste begroting van de autonome bestuursinstellingen	17
2.5.1 Gewestelijk Agentschap voor Netheid (GAN)	17
2.5.2 Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM)	18

2.5.3	Instituut ter bevordering van het Wetenschappelijk Onderzoek en de Innovatie van Brussel (IWOIB)	19
2.5.4	Dienst Brandweer en Dringende Medische Hulp van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (DBDMH)	20
2.5.5	Centrum voor Informatica voor het Brusselse Gewest (CIBG)	20
2.5.6	Actiris	20
2.5.7	Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (GOMB)	21
2.5.8	Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)	22
2.6	Andere instellingen	22
2.6.1	Haven van Brussel	22
2.6.2	Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM)	23
	Hoofdstuk 3	24
	Effecten van de aanpassing op het begrotings- en vorderingensaldo	24
3.1	Begrotingssaldi	24
3.2	Vorderingensaldo	24
3.2.1	Vastlegging van de norm	24
3.2.2	Berekening van het vorderingensaldo	27

Voorwoord

In het raam van zijn informatieopdracht over begrotingsaangelegenheden, die stoelt op de bepalingen van artikel 30 van de organieke ordonnantie van 23 februari 2006 houdende de bepalingen die van toepassing zijn op de begroting, de boekhouding en de controle¹, bezorgt het Rekenhof aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement zijn bevindingen en commentaar met betrekking tot de ontwerpen van aanpassing van de begroting 2012 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het Rekenhof heeft voor het uitvoeren van zijn analyse toegang gekregen tot de budgettaire gegevensbank van het ministerie. Het kreeg pas bij de officiële verzending van de begrotingsdocumenten aan het parlement, nl. op vrijdag 8 juni, toegang tot de gegevens in verband met het ontwerp van aanpassing (onder andere de begrotingsinformatie van de departementen en van de autonome bestuursinstellingen, de adviezen van de Inspectie van Financiën, van het toezichthoudend kabinet, van het kabinet van de minister van Begroting, enz.). In die omstandigheden konden slechts de belangrijkste elementen worden onderzocht en kon de vergaarde informatie niet altijd worden geverifieerd.

¹ Om de leesbaarheid van het verslag te bevorderen, wordt die titel in de rest van het verslag systematisch afgekort tot « de organieke ordonnantie ».

HOOFDSTUK 1

Ontwerp van aanpassing van de middelenbegroting

1.1 Algemeen overzicht

De onderstaande tabel vergelijkt de ramingen voor de verschillende ontvangstenprogramma's in het ontwerp van aanpassingsblad met de initiële begroting. De programma's zijn gerangschikt volgens het geraamde bedrag².

Tabel 1 – Aanpassing van de middelenbegroting

Middelenbegroting	Ontwerp initiële begroting 2012 (1)	Ontwerp aanpassing 2012 (2)	Vershil (2) - (1)	Vershil in %
Gewestelijke belastingen (Pr. 010)	1.171.166	1.132.903	-38.263	-3,3%
Bijzondere Financieringswet, toegekend gedeelte van de personenbelasting (Pr. 060)	1.064.115	1.052.375	-11.740	-1,1%
Agglomeratiebevoegdheden (Pr. 080)	153.184	153.184	0	0,0%
Gewestbelastingen (Pr. 020)	111.810	111.810	0	0,0%
Dode handen (Pr. 070)	68.465	64.872	-3.593	-5,2%
Tewerkstelling (Pr. 250)	54.275	54.275	0	0,0%
Uitrusting en verplaatsingen (Pr. 260)	47.083	47.083	0	0,0%
Energie (Pr. 240)	26.445	30.272	3.827	14,5%
Hulp aan ondernemingen (Pr. 200)	10.392	10.392	0	0,0%
Gewestelijk vastgoedbeheer (Pr. 170)	5.354	7.154	1.800	33,6%
Openbaar ambt (Pr. 150)	5.195	5.186	-9	-0,2%
Sociale huisvesting (Pr.310)	4.180	4.612	432	10,3%
Voormalige provinciebelastingen (Pr. 030)	3.987	3.987	0	0,0%
Groene ruimten, bossen, natuur (Pr. 340)	3.272	3.272	0	0,0%
Bescherming van het leefmilieu (Pr. 330)	1.550	1.659	109	7,0%
Huisvesting (Pr. 300)	840	1.030	190	22,6%
Taxi's (Pr. 040)	970	970	0	0,0%
Historisch en cultureel erfgoed (Pr. 320)	651	686	35	5,4%
Stedenbouw en grondbeheer (Pr. 280)	284	630	346	121,8%
Diverse ontvangsten (Pr. 110)	0	211	211	-
Andere ontvangsten	879	879	0	0,0%
Totaal zonder leningopbrengsten	2.734.097	2.687.442	-46.655	-1,7%
Leningopbrengsten BA 01.090.06.01.9610	133.526	133.526	0	0,0%
Leningopbrengsten BA 01.090.06.02.2610	40.000	40.000	0	0,0%
Leningopbrengsten BA 01.090.03.05.9610 (leningen > 1 jaar)	474.000	474.000	0	0,0%
Algemeen Totaal ontvangsten	3.381.623	3.334.968	-46.655	-1,4%

Als geen rekening wordt gehouden met de leningopbrengsten, dalen de ontvangstenramingen met 46,7 miljoen euro tot 2.687,4 miljoen euro (-1,7%).

² Tenzij anders vermeld zijn de cijfers in de tabellen en figuren in dit verslag uitgedrukt in duizend euro.

De daling vloeit voornamelijk voort uit de verlaagde ramingen voor de gewestelijke belastingen (-38,3 miljoen euro), het toegekende gedeelte van de personenbelasting (-11,7 miljoen euro), en de dodehandcompensatie (-3,6 miljoen)³.

De belangrijkste stijgingen zijn terug te vinden bij de programma's 240 *Energie* (+3,8 miljoen euro), en programma 170 *Gewestelijk vastgoedbeheer* (+1,8 miljoen euro). Die laatste zijn volledig toe te schrijven aan de (code 8) opbrengsten uit de vereffening van de deelnemingen van het gewest in de NV Brussel-Zuid.

³ Het institutioneel akkoord voor de zesde staats hervorming van 11 oktober 2011 voorziet in een verhoging van deze compensatie voor het niet ontvangen van gemeentelijke opcentiemen op onroerende voorheffing voor bepaalde overheidsgebouwen die van deze heffing zijn vrijgesteld. Volgens het akkoord zal de compensatie onder meer worden opgetrokken van 72% naar 100% en wordt ze uitgebreid naar de verliezen voor het gewest en de agglomeratie. Voor 2012 had het gewest deze extra middelen berekend op 27,6 miljoen euro (in het akkoord waren de middelen voorlopig geraamd op 24,0 miljoen euro). Volgens het huidige voorstel van bijzondere wet houdende een correcte financiering van de Brusselse instellingen zou de nieuwe regeling dit jaar nog niet in werking treden ('ten laatste in 2016') en wordt voor dit jaar voorzien in een forfaitaire dotatie van 24,0 miljoen euro. Dit is ook het bedrag dat hiervoor in de aangepaste federale begroting is voorzien.

1.2. Overzicht per programma

1.2.1. Gewestelijke belastingen (Programma 010)

Het ontwerp herraamt de totale opbrengsten van de gewestelijke belastingen op 1.132,9 miljoen euro. Dit is 38,3 miljoen euro (-3,3%) minder dan de initiële begroting.

Tabel 2 – Raming van de gewestelijke belastingen

	Realisaties 2011	Initiële begroting 2012	Ontwerp aanpassing 2012	Vershil t.o.v. realisaties 2011	Vershil t.o.v. initiële begroting 2012	Vershil t.o.v. initiële begroting 2012 in %
	(1)	(2)	(3)	(3) - (1)	(3) - (2)	
Registratierechten op de verkopen van onroerende goederen	473.746	486.213	486.213	12.467	0	0,0%
Registratierechten op de vestiging van een hypotheek op een onroerend goed	29.944	29.547	25.870	-4.074	-3.677	-12,4%
Registratierechten op de verdelingen van onroerende goederen	5.129	5.409	5.409	280	0	0,0%
Schenkingsrechten	46.295	53.145	53.145	6.850	0	0,0%
Successierechten	352.191	350.553	325.801	-26.390	-24.752	-7,1%
Onroerende voorheffing	19.547	19.155	19.595	48	440	2,3%
Verkeersbelasting op de autovoertuigen	131.275	139.617	133.882	2.607	-5.735	-4,1%
Belasting op de inverkeerstelling	47.008	47.790	47.790	782	0	0,0%
Eurovignet	3.335	5.452	5.452	2.117	0	0,0%
Belasting op de spelen en weddenschappen	23.265	24.771	19.694	-3.571	-5.077	-20,5%
Belasting op de automatische ontspanningstoestellen	8.227	9.514	10.000	1.773	486	5,1%
Openingsbelasting op de slijterijen van gegiste dranken	137	0	52	-85	52	
Totaal	1.140.097	1.171.166	1.132.903	-7.194	-38.263	-3,3%

In vergelijking met de realisaties in 2011 worden 7,2 miljoen euro minder ontvangsten verwacht (-0,6%)⁴.

Voor de onroerende voorheffing, de verkeersbelasting, en de belastingen op spelen en weddenschappen neemt het ontwerp de nieuwe ramingen over van de FOD Financiën.

⁴ Wat de vergelijking met 2011 betreft, blijkt dat in de eerste vijf maanden van dit jaar 15,5 miljoen euro minder werd gerealiseerd (-3,3%). Die daling vloeit voornamelijk voort uit de lagere ontvangsten voor de successierechten (-18,7 miljoen euro). Hierbij dient wel rekening te worden gehouden met het feit dat de ontvangsten in januari 2011 uitzonderlijk hoog waren (de ontvangsten in die maand lagen 23,9 miljoen euro boven het maandgemiddelde van dat jaar).

Voor vier belastingen⁵ werden nieuwe ramingen gemaakt op basis van projecties van de realisaties tot en met eind mei. Voor alle gewestelijke belastingen samen ligt de gewestelijke raming 38,7 miljoen euro (3,3 %) onder de federale raming.

1.2.2. Bijzondere Financieringswet, toegekend gedeelte van de personenbelasting (Programma 060)

De ontvangsten van programma 060 worden jaarlijks onder meer aangepast aan de procentuele verandering van het gemiddelde indexcijfer van de consumptieprijzen en aan de groei van het bruto binnenlands product (BBP). Daarnaast moet ook rekening worden gehouden met het aandeel van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in het totaal van de personenbelasting en met de nationale solidariteitstussenkomst⁶.

Het ontwerp verlaagt de globale ontvangstenraming tot 1.052,4 miljoen euro (-11,7 miljoen euro), wat overeenstemt met het bedrag dat op federaal niveau is voorzien. De daling vloeit voort uit de lagere parameterwaarden die de economische begroting van 10 februari 2012 heeft vastgesteld voor de economische groei in 2011 (van 2,4% naar 1,9%) en 2012 (van 1,6% naar 0,1%). Zowel het afrekeningsaldo voor 2011 als het bedrag voor 2012 dienden hierdoor naar beneden toe te worden herzien. Voor 2012 werd de daling gedeeltelijk gecompenseerd door een stijging van de parameter voor inflatie (van 2,0% naar 2,7%)⁷.

Voor 2012 wordt de nationale solidariteitstussenkomst voorlopig geraamd op 344,5 miljoen euro⁸.

1.2.3. Energie (Programma 240)

Het ontwerp voorziet voor dit programma⁹ een bijkomende ontvangst van 3,8 miljoen euro. De verantwoording verduidelijkt dat het gaat om de in artikel 18 van de initiële middelenbegroting voorziene overdracht van het saldo van het Fonds voor Energiebegeleiding naar het Fonds inzake energiebeleid. Die overdracht is een interne beweging die a priori geen enkele impact op de begroting mag hebben.

⁵ Het betreft de successierechten, de registratierechten op de vestiging van een hypotheek op een onroerend goed, de belasting op de automatische ontspanningstoestellen, en de openingsbelasting op de slijterijen van gegiste dranken.

⁶ De nationale solidariteitstussenkomst wordt toegekend aan de gewesten, waar de gemiddelde opbrengst van de personenbelasting per inwoner lager ligt dan die voor het Rijk. Het bedrag van de tussenkomst wordt verkregen door het geïndexeerde basisbedrag (11,60 euro te indexeren vanaf het begrotingsjaar 1989) te vermenigvuldigen met het aantal inwoners van het betrokken gewest en met het aantal procentpunten dat de gemiddelde opbrengst van de personenbelasting in het betrokken gewest lager ligt dan het nationaal gemiddelde.

⁷ Voor 2011 was de aanpassing van de parameter voor inflatie beperkt (van 3,50% naar 3,53%).

⁸ Dit is exclusief de 36,3 miljoen euro van het definitief saldo voor 2011. In vergelijking met het definitieve bedrag voor 2011 (335,5 miljoen euro) wordt het bedrag voor 2012 voorlopig enkel geïndexeerd omdat, in afwachting van de resultaten van het aanslagjaar 2011 en van het aantal inwoners op 1 januari 2011, hetzelfde aanslagjaar en inwonersaantal wordt toegepast als voor het begrotingsjaar 2011 en er dus geen wijzigingen in de fiscale capaciteit optreden. Het definitieve bedrag 2011 is berekend op basis van 1.089.538 inwoners en een negatieve afwijking van de gemiddelde opbrengst van de personenbelasting van -15,970%. Het Brussels aandeel in de personenbelasting voor 2011 werd definitief vastgesteld op 8,446%.

⁹ BA 02.240.06.01 38.10 *Fondsen of toelagen geïnd krachtens wettelijke, reglementaire of overeengekomen bepalingen om acties te ondernemen ter bevordering van een rationeel gebruik van energie (toe te wijzen aan het Fonds inzake energiebeleid).*

HOOFDSTUK 2

Ontwerp van aanpassing van de algemene uitgavenbegroting

2.1 Beschikkend deel van het ontwerp van ordonnantie

2.1.1 Artikel 3

Artikel 3 van het beschikkend deel brengt een wijziging aan in de organieke ordonnantie, in die zin dat het de datum van 31 augustus waarvan sprake in artikel 60, 1^e lid, van die ordonnantie, waarop de algemene rekening van de gewestelijke entiteit ter certificatie aan het Rekenhof moet worden bezorgd, vervangt door die van 31 december.

Er werd een identieke budgettaire bijbepaling ingevoegd in het beschikkend deel van het ontwerp van ordonnantie houdende de aanpassing van de algemene uitgavenbegroting voor het jaar 2011, die op 16 december 2011 werd goedgekeurd. Korte tijd na de publicatie van die ordonnantie in het Staatsblad van 19 januari 2012 is gebleken dat de wijziging was verwerkt in de geconsolideerde versie van de organieke ordonnantie op de internetsite Justel van de federale overheidsdienst Justitie.

Indien de regering niet de intentie heeft de organieke ordonnantie permanent te wijzigen, maar enkel voor het jaar 2012, zou het wenselijk zijn elke dubbelzinnigheid te vermijden en te preciseren dat de wijziging enkel geldt voor het jaar 2012.

2.1.2 Artikel 4

Zonder te verwijzen naar artikel 29 van de organieke ordonnantie, dat stelt elke herverdeling van vastleggings- of vereffeningskredieten moet gebeuren binnen de perken van de vastleggings- of vereffeningskredieten van de programma's, voert dit artikel 4 een afwijking in op dat artikel 29.

De kredieten op de nieuwe basisallocatie 10.005.99.01.0111 – *Provisionele kredieten om het hoofd te bieden aan de demografische groei* (9 miljoen euro vastleggingen en 4,5 miljoen euro vereffeningen) zullen op die manier bij regeringsbeslissing kunnen worden herverdeeld naar opdracht 30 – *Financiering van de Gemeenschapscommissies* en 10 – *Ondersteuning en begeleiding van de plaatselijke besturen*.

In termen van vastleggingen zijn de voorziene kredieten afkomstig van de integrale overheveling van de kredieten van BA 10.005.28.01.6321 – *Subsidiëring van de projecten inzake gemeentelijke infrastructuur in verband met de demografische ontwikkeling*. Er wordt aan herinnerd dat die kredieten aanvankelijk waren bestemd voor de bouw van kinderdagverblijven en een inhaalbeweging vormden van het jaar 2011 voor de uitvoering van het kinderdagverblijvenplan. Ingevolge het arrest 184/2011 van het Grondwettelijk Hof van 8 december 2011, waardoor het artikel werd geannuleerd van de ordonnantie van 14 december 2009 houdende de algemene uitgavenbegroting 2010 met betrekking tot de steun die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest had voorbehouden voor de investeringen van de Brusselse gemeenten voor de bouw van nieuwe kinderdagverblijven, kon de regering geen voor die materie voorbehouden kredieten meer handhaven in de begroting 2012.

De provisionele kredieten zullen meer dan waarschijnlijk worden bestemd voor de verwezenlijking van het kinderdagverblijvenplan van de institutionele actoren die nog moeten worden gedefinieerd in de loop van de onderhandelingen, die werden opgestart tussen de verantwoordelijken van de regering van de Franse Gemeenschap, de Vlaamse regering en het college van de Franse Gemeenschapscommissie.

2.2 Algemeen overzicht van de uitgavenkredieten

Het ontwerp vermindert de beleidskredieten (vastleggingskredieten en variabele kredieten) van de initiële begroting met 46,7 miljoen euro (- 1,34 %) tot 3.446,0 miljoen euro, en vermindert de betaalkredieten (vereffeningskredieten en variabele kredieten) met 79,9 miljoen euro (- 2,24 %) tot 3.482,8 miljoen euro.

In de onderstaande tabel worden die ramingen in detail vermeld naargelang de kredietsoort.

Tabel 3 – Uitgavenkredieten van het ontwerp van aangepaste begroting 2012

Algemene uitgavenbegroting 2012		Initiële begroting	Ontwerp van 1 ^e aanpassing	Ontwerp van aangepaste begroting
Beleidskredieten (vastleggingen)	Vastleggingskredieten	3.278.656	-46.322	3.232.334
	Variabele kredieten	214.054	-391	213.663
	Totaal	3.492.710	-46.713	3.445.997
Betaalkredieten (vereffeningen)	Vereffeningkredieten	3.347.385	-80.492	3.266.893
	Variabele kredieten	215.311	609	215.920
	Totaal	3.562.696	-79.883	3.482.813

De vermindering van de vereffeningkredieten met meer dan 80 miljoen euro wordt gerechtvaardigd door de inspanning die moet worden gedaan om te komen tot een maximum vorderingensaldo van -213,2 miljoen euro, rekening houdend met een daling van de geraamde ontvangsten in de begroting van het eigenlijke MBHG met 46,7 miljoen euro.

In verband met de besparingsmaatregelen die in de begrotingstabel werden geïnventariseerd, merkt het Rekenhof op dat heel wat kredietverminderingen de kenmerken hebben van het uitstellen van uitgaven tot 2013 of latere jaren dan dat er sprake is van een echte vermindering.

Tot die overdrachten behoren uitgaven (voor in totaal meer dan 53 miljoen euro vereffeningen) in verband met voornamelijk investeringen, die voor het merendeel door autonome instellingen worden uitgevoerd via subsidies die hun door het gewest of andere openbare of privé-instellingen worden toegekend in het raam van de door het EFRO gefinancierde Europese programma's. De onderstaande lijst is niet exhaustief.

Tabel 4 – Overdracht van uitgaven naar 2013 of latere jaren¹⁰

BA of Prog	Opschrift	Ontwerp van aangepaste begroting 2012	Initiële begroting 2012	Verschil
18.003.16.01.6140	Investeringsdotatie aan de MIVB	199.099	213.099	-14.000
18.002.11.01.7341	Uitgaven voor investeringswerken met betrekking tot de bouwwerken en uitrusting voor metro en premetro	67.652	71.652	-4.000
18.002.11.02.7341	Uitgaven voor investeringswerken ter verbetering van het bovengronds tram- en busnet (VICOM)	16.150	22.150	-6.000
19.002.11.01.7311	Uitgaven voor investeringswerken inzake wegen en bouwwerken met inbegrip van de elektrische en electromechanische uitrusting	32.769	42.769	-10.000
21.003.20.01.5111	Bijzondere investeringsdotatie aan de Haven van Brussel voor de stadsintegratie	467	1.767	-1.300
21.003.20.06.5111	Bijzondere investeringsdotatie aan de Haven van Brussel voor de aankoop van nieuwe terreinen en de sanering van historisch vervuilde bedrijfsterreinen	0	660	-660
25.005.20.02.5111	Investeringssubsidie aan de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM) voor de aankoop, de bouw, de renovatie en het bewoonbaar maken van sociale woningen en hun omgeving	21.266	28.293	-7.027
Opdr 27 - Prog.002	Europese programma's	16.546	23.992	-7.446
27.010.16.02.6141	Investeringsubsidies aan de GOMB voor de stadsvernieuwingsprojecten.	6.663	9.120	-2.457
27.003.11.03.7130	Investeringsuitgaven verbonden met de aankoop van vastgoed	0	600	-600
TOTAAL		360.612	414.102	-53.490

2.3 Analyse van de belangrijkste wijzigingen

De belangrijkste kredietevoluties worden hierna toegelicht.

2.3.1 Opdracht 06 – Financieel en budgettair beheer en controle

De vastleggingskredieten en de vereffeningskredieten van deze opdracht wijzigen slechts licht (respectievelijk + 644 duizend euro en - 56 duizend euro). Toch is er een belangrijke overdracht gebeurd tussen de kredieten van programma 001 – *Ondersteuning van het algemeen beleid* en programma 002 – *Uitvoering van het beleid inzake overheidsschuld*. De vastleggings- en de vereffeningskredieten van programma 001 zijn respectievelijk met 10,8 en 10,1 miljoen euro gestegen, terwijl de overeenstemmende kredieten van programma 002 met 11,6 miljoen euro zijn gedaald. Die daling houdt verband met het feit dat de intrestlasten van de overheidsschuld - zowel de geconsolideerde (- 8,0 miljoen euro) als de vlotten (- 3,6 miljoen euro) - naar beneden toe werden herzien¹¹. De verantwoording geeft een uitgebreide toelichting bij de argumenten die voor de kredietdalingen pleiten.

De middelen die aldus worden bespaard inzake schuldbeheer, werden herbestemd voor het al vernoemde programma 001 om een krediet van 10,0 miljoen euro als « voorziening » in te schrijven in een nieuwe basisallocatie¹². Volgens de verantwoording dient dat provisionele

¹⁰ Sommige van die overdrachten worden in het onderhavige verslag meer in detail geanalyseerd.

¹¹ Ter informatie: de totale intrestlasten bedroegen 112,6 miljoen euro in 2011 (voor een voorziening van 116,6 miljoen euro). De kredieten in de aangepaste begroting 2012 zijn weliswaar naar beneden herzien maar vertonen niettemin een stijging van 22,5 % ten opzichte van de effectieve vereffeningen van 2011.

¹² BA 06.001.99.01.0100 - *Provisioneel krediet bestemd voor het dekken van allerhande uitgaven*.

krediet “om mogelijke uitgaven te dekken die nu nog niet voorzien kunnen worden of die momenteel nog onzeker zijn (bv. een eventuele bijkomende indexatie van de lonen indien de spilindex in het najaar zou overschreden worden)”.

Volgens de inlichtingen waarover het Rekenhof beschikt, zou dat krediet ook als buffer kunnen dienen mochten de institutionele ontvangsten opnieuw dalen. Volgens de ramingen van 5 juni laatstleden van het Federaal Planbureau aangaande de inflatie zou de volgende overschrijding van de spilindex zich pas voordoen in december 2012, waardoor de sociale uitkeringen en de lonen in de overheidssector respectievelijk pas in januari en februari 2013 moeten worden aangepast.

2.3.2 Opdracht 07 – Het beheer inzake informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Het ontwerp verlaagt zowel de vastleggings- als de vereffeningkredieten van deze opdracht met 3,6 miljoen euro. Voor het overige betreft de enige significante wijziging een daling van de initiële kredieten met 2,7 miljoen euro (9,2 miljoen euro) bestemd voor een kapitaalinbreng in de coöperatieve vennootschap IRISnet 2¹³. Overeenkomstig artikel 2 van de ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het nemen van kapitaalsparticipaties door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in de coöperatieve vennootschap opgericht na afloop van de overheidsopdracht IRISnet2, mag de Brusselse Hoofdstedelijke Regering participaties nemen in die privaatrechtelijke cvba. In antwoord op de vraag van het CIBG of de kapitaalinbreng van het gewest neutraal was voor het vorderingensaldo¹⁴, heeft het Instituut voor de Nationale Rekeningen een positief advies uitgebracht op 26 april 2012. Het bedrag van het kapitaal werd bepaald op 12,25 miljoen euro en is als volgt verdeeld:

- Brussels Hoofdstedelijk Gewest: inbreng van 6,5 miljoen euro;
- CIBG: inbreng in natura in de vorm van zijn glasvezelnetwerk, gewaardeerd op 2,3 miljoen euro;
- privépartner: inbreng in speciën van 3,45 miljoen euro.

Volgens het INR zal de kapitaalinbreng van het CIBG evenmin een impact hebben op het vorderingensaldo van het gewest.

2.3.3 Opdracht 10 – Ondersteuning en begeleiding van de plaatselijke besturen

In vergelijking met de initiële begroting verminderen de kredieten voor deze opdracht met 6,6 miljoen euro bij de vastleggingen en met 8,2 miljoen euro bij de vereffeningen. Die laatste daling komt vooral naar voren in programma 006 – *Financiering van de investeringen van openbaar nut*, waar de kredieten dalen van 26,1 miljoen euro tot 18,2 miljoen euro (- 7,9 miljoen euro) zonder enige andere verantwoording dan dat ze werden afgestemd op de noden.

De daling van de middelen bestemd voor vastleggingen situeert zich, behalve een daling van 1,4 miljoen euro van de kredieten in het al vernoemde programma 006, binnen programma 001 – *Ondersteuning van het algemeen beleid* en betreft voornamelijk de kredieten die zijn ingeschreven onder BA 10.001.99.02.0100 - *Lokaal Bestuursplan: sectoraal akkoord C*, die tot nul zijn teruggebracht (-8,8 miljoen euro). In die vermindering is een overdracht van 5,2 miljoen euro opgenomen die is uitgevoerd naar BA 10.004.27.08.4322 – *Steun aan de gemeenten: sectorale akkoorden* van programma 004 – *Algemene financiering van de ge-*

¹³ BA 07.002.41.01.8142.

¹⁴ Waardoor het geboekt wordt met een economische code 8 « kredietverleningen en deelnemingen » van de ESR-classificatie.

meenten. De kredieten van dat programma zijn bijgevolg met een overeenkomstig bedrag opgetrokken.

Tot slot vloeit de stijging van de vereffeningskredieten met 2,4 miljoen euro in programma 005 – *Financiering van specifieke projecten van de gemeenten* hoofdzakelijk voort uit het feit dat op de nieuwe basisallocatie voor provisionele kredieten een krediet van 4,5 miljoen euro werd ingeschreven om het hoofd te bieden aan de demografische groei (BA 10.005.28.01.6321, cf. punt 2.1.2). Die stijging wordt gecompenseerd door een daling van de kredieten in andere BA's van dat programma en in het bijzonder BA 10.005.28.01.6321 – *Subsidies van de projecten inzake gemeentelijke infrastructuur in verband met de demografische ontwikkeling* ten belope van 1,1 miljoen euro.

2.3.4 Opdracht 12 – Ondersteuning van economie en landbouw

De kredieten van deze opdracht zijn naar beneden toe herzien, zowel op het niveau van de vastleggingen (-2,2 miljoen euro) als op het niveau van de vereffeningen (- 2,1 miljoen euro). Die globale daling is het gevolg van allerhande aanpassingen in de programma's.

2.3.4.1 Programma 002 – Logistieke, financiële en fiscale steun aan ondernemingen

De kredieten van dit programma stijgen met 2,0 miljoen euro bij de vastleggingen en met 2,7 miljoen euro bij de vereffeningen¹⁵. De aanpassingen situeren zich voornamelijk in de volgende twee basisallocaties: BA 12.002.38.02.3132¹⁶, waarvan de vereffeningkredieten met nagenoeg 1 miljoen euro stijgen, en BA 12.002.38.07.3132¹⁷, waarvan de vastleggingskredieten met 2,0 miljoen euro stijgen en de vereffeningkredieten met 1,1 miljoen euro.

Voor de eerste van die twee basisallocaties vroeg de administratie in de initiële begroting een krediet van 1,3 miljoen euro om het encours te vereffenen, maar er werd slechts 0,6 miljoen euro ingeschreven. De in deze aanpassing voorgestelde verhoging zou volgens de administratie in overeenstemming zijn met de noden (het totale krediet wordt op 1,5 miljoen euro gebracht en het gaat om uitdovende subsidies).

Wat de tweede basisallocatie betreft, meent de administratie dat de verhoogde vastleggingskredieten (5,9 miljoen euro) toereikend zullen zijn. Over de vereffeningkredieten is het oordeel genuanceerder: het encours is groot, maar de betaaldatum hangt af van het moment waarop de begunstigen de verantwoordingsstukken indienen (daar is geen termijn aan gekoppeld). De kredieten in de aangepaste begroting 2012 zullen ongetwijfeld volledig worden benut, gezien het succes van dergelijke steunmaatregelen. In functie van de evolutie valt een overdracht te overwegen in oktober/november.

2.3.4.2 Programma 004 – Ondersteuning van de technische en beroepsscholen

De kredieten van dit programma, dat uit één enkele basisallocatie bestaat (BA 12.004.34.01.3300 – *Werkingsubsidie aan privéverenigingen voor het uitrustingsmaterieel van de technische en beroepsscholen*), zijn tot nul herleid op het niveau van de vastleggingen (- 1,0 miljoen euro) en zijn op 0,2 miljoen euro gebracht op het niveau van de vereffeningen (- 0,8 miljoen euro). De administratie heeft immers geen enkele instructie ontvangen van het kabinet van de minister om de benutting van dit project af te ronden.

¹⁵ Rekening houdend met een kredietherverdeling van 0,5 miljoen euro die dateert van vóór de aanpassing.

¹⁶ Rentesubsidies aan privéondernemingen toegekend in het kader van de ordonnantie van 01/04/2004 (RB van 20/10/2005) en in het kader van de wet van 04/08/1978.

¹⁷ Steun aan micro-, kleine en middelgrote ondernemingen in het kader van de aanwerving, de omkadering, de overdracht van kennis en de kinderopvang in het kader van de organieke ordonnantie van 13 december 2007 betreffende de steun ter bevordering van de economische expansie.

2.3.4.3 Programma 012 – Investeringssteun

De kredieten van dit programma zijn met 3,1 miljoen euro teruggeschroefd op het niveau van de vastleggingen en met 4,0 miljoen euro op het niveau van de vereffeningen. De dalingen situeren zich in de volgende twee basisallocaties:

- BA 12.012.39.01.5112¹⁸: -4,7 miljoen euro op het niveau van de vastleggingen¹⁹ en -5,8 miljoen euro op het niveau van de vereffeningen²⁰. Volgens de verantwoording compenseren die dalingen de kredietstijgingen in andere basisallocaties van de opdracht. De administratie meent dat die dalingen geen negatieve impact zullen hebben, maar de Inspectie van Financiën is van oordeel dat ze op termijn een meer algemene impact zouden kunnen hebben op de kredieten van opdracht 12 en misschien van opdracht 13. De overdrachten zijn immers gebeurd ten gunste van recurrente uitgaven die op andere BA's worden aangerekend, maar die middelen zijn dan verloren voor de economische expansie, tenzij de globale begrotingsmiddelen van opdracht 12 (en misschien ook 13) bij een volgende aanpassing of in de initiële begroting 2013 worden opgetrokken²¹;

- BA 12.012.39.02.5112²²: + 1,6 miljoen euro op het niveau van de vastleggingen en + 1,8 miljoen euro op het niveau van de vereffeningen. Die laatste stijging zou het encours moeten dekken. De vereffeningkredieten worden thans volledig benut, maar de vastleggingkredieten slechts voor 39 %, wat aantoont dat de in de initiële begroting ingeschreven vereffeningkredieten ontoereikend waren. Volgens de administratie zou de bij deze aanpassing gevraagde verhoging toereikend moeten zijn om de dossiers van het jaar 2012 vast te leggen en te vereffenen.

2.3.5 Opdracht 17 – Ontwikkeling en promotie van het mobiliteitsbeleid

De voor deze opdracht bestemde kredieten dalen globaal met 1,5 miljoen euro op het niveau van de vastleggingen en met 1,1 miljoen euro op het niveau van de vereffeningen. Die daling houdt deels verband met het feit dat de kredieten voor de kapitaalparticipatie in het Brussels Hoofdstedelijk Parkeeragentschap werden geschrapt²³ (- 0,5 miljoen euro). Het Rekenhof stipt aan dat de ontwerpbegroting voor die instelling van tweede categorie in de zin van artikel 85, 2°, van de OOBBC²⁴ voor het eerst bij het ontwerp van algemene uitgavenbegroting werd gevoegd overeenkomstig de bepalingen van artikel 86, § 3, van de OOBBC. In afwachting van het moment waarop het INR een financieel plan zal ontvangen, spreekt dit laatste zich nog niet uit over de vraag of de instelling al dan niet behoort tot sector S13 van de overheidsadministraties. De regering heeft beslist om de begroting van de instelling vooralsnog niet te consolideren met de begroting van het gewest.

¹⁸ Subsidies aan micro-, kleine en middelgrote ondernemingen die een investering realiseren in het kader van de organieke ordonnantie van 13 december 2007 betreffende de steun ter bevordering van de economische expansie.

¹⁹ Rekening houdend met een kredietherverdeling van 0,1 miljoen euro, die dateert van vóór de aanpassing.

²⁰ Rekening houdend met een kredietherverdeling van 0,5 miljoen euro, die dateert van vóór de aanpassing.

²¹ Cf. advies van de IF in de SAP-begrotingsfiche.

²² Steun aan ondernemingen die een investering realiseren betreffende het leefmilieu, de stedelijke integratie of het gelijkvormig maken met de Europese normen in het kader van de organieke ordonnantie van 13 december 2007 betreffende de steun ter bevordering van de economische expansie.

²³ BA 17.003.22.01.8141

²⁴ Artikel 36 van de ordonnantie van 22 januari 2009 houdende de organisatie van het parkeerbeleid en de oprichting van het Brussels Hoofdstedelijk Parkeeragentschap verwijst verkeerdelijk naar artikel 85, 1°, dat betrekking heeft op instellingen van eerste categorie.

2.3.6 Opdracht 19 – Bouw, beheer en onderhoud van de gewestwegen, weginfrastructuur en –uitrusting

De daling van de kredieten van deze opdracht (– 1,3 miljoen euro op het niveau van de vastleggingen en – 10,0 miljoen euro op het niveau van de vereffeningen) situeert zich uitsluitend in één basisallocatie (BA 19.002.11.01.7311 – *Uitgaven voor investeringswerken inzake wegen en bouwwerken van de weg met inbegrip van de elektrische en elektromechanische uitrusting*). De verantwoording stelt louter dat de vastleggingskredieten daalden door het uitstel van de Gosselies-brug naar 2013 en dat de vereffeningskredieten werden aangepast in functie van de noden.

2.3.7 Opdracht 21 – Ontwikkeling van het kanaal, de haven, de voorhaven en de aanhorigheden met het oog op een betere duurzame stedelijk mobiliteit door een multimodale aanpak en de economische ontwikkeling als generator van werkgelegenheid

Hoewel de kredieten van deze opdracht niet significant evolueren (+1,0 miljoen euro op het niveau van de vastleggingen en + 0,8 miljoen euro op het niveau van de vereffeningen), stipt het Rekenhof aan dat een krediet van 3,0 miljoen euro werd toegewezen aan BA 21.003.22.01.8141 – *Deelname in het kapitaal van de Haven van Brussel en andere overheidsbedrijven*. Die deelneming is bestemd voor de financiering van eigen investeringen van de Haven van Brussel in het kader van het Masterplan.

Ter herinnering: in de initiële begroting 2011 was een krediet van 3,5 miljoen euro met hetzelfde voorwerp ingeschreven. Bij de aanpassing werd dat krediet geschrapt en deels gecompenseerd door aan die vennootschap een investeringssubsidie van 3,2 miljoen euro toe te kennen.

Het Rekenhof benadrukte destijds al dat, vermits het INR niet geïnformeerd werd over de financiële aard van de verrichting (die de economische code 8 draagt en dus een financiële return van dezelfde waarde veronderstelt), het gewest het risico loopt dat de instelling die uitgave herkwalificeert als zijnde een kapitaaloverdracht, wat een directe impact zou hebben op het vorderingensaldo van het gewest.

2.3.8 Opdracht 25 – Huisvesting en woonomgeving

De vastleggingskredieten van deze opdracht stijgen met 16,2 miljoen euro en de vereffeningskredieten dalen met 5,7 miljoen euro.

Op het niveau van de vastleggingen werd een bedrag van 16,5 miljoen euro aan bijkomende kredieten toegekend aan BA 25.007.20.01.5111 – *Investeringsdotatie aan het Woningfonds van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest*. Die stijging van de dotatie houdt onrechtstreeks verband met de tussenkomst in 2011 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in de vereffeningverrichtingen van de Gemeentelijke Holding. Om (deels) de uitgave van 91,5 miljoen euro te compenseren die het gewest daarvoor ten laste moest nemen in 2011, besliste de regering een deelneming te nemen in het Woningfonds. Op 28 december 2011 werd 16,5 miljoen euro terugbetaald van de schijf van 21,8 miljoen euro die het Fonds ontving in 2011 (ten laste van de kredieten 2011). Om dat dotatieverlies te compenseren werd een overeenstemmend bedrag aan vastleggingskredieten opnieuw ingeschreven in de aangepaste begroting 2012. De stijging van de bijbehorende vereffeningskredieten beperkte zich tot 1,5 miljoen euro.

De daling van de vereffeningskredieten valt voor 7,0 miljoen euro te verklaren door het feit dat de investeringssubsidie aan de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM) voor de aankoop, de bouw, de renovatie en het bewoonbaar maken van sociale woningen en hun omgeving (BA 25.005.20.02.5111), werd terugschroefd als gevolg van een

herziening van het ordonnanceringsplan van het vierjarenprogramma 2006 – 2009, die zich vertaalde in een overdracht van de ordonnanciering naar de begroting 2013.

2.3.9 Opdracht 27 – Stadsbeleid

De daling van de kredieten van deze opdracht (–16,2 miljoen euro op het niveau van de vastleggingen en –11,0 miljoen euro op het niveau van de vereffeningen) situeert zich in verschillende programma's.

Bij de vastleggingen zijn het de programma's 006 – *Beleid inzake wijkrevitalisering* en 008 – *Initiatieven met het oog op een toename van het aantal lokale openbare woningen* die hun kredieten met respectievelijk 10,9 en 3,0 miljoen euro zien dalen. De eerste daling situeert zich integraal in BA 27.006.28.02.6321 – *Investeringsubsidies aan de gemeenten voor de wijkcontracten*, waar de kredieten worden teruggebracht tot 33,1 miljoen euro, zonder enige andere verantwoording dan de deelneming aan de begrotingsinspanning waartoe de regering besliste. Om diezelfde reden zijn de vastleggingskredieten van BA 27.008.28.01.6321 – *Investeringsubsidies aan de ondergeschikte openbare besturen en instellingen voor stadsvernieuwing, voor het vernieuwen en saneren van openbare gebouwen in het kader van de stadsvernieuwing en de ruimtelijke ordening* teruggeschroefd van 4,2 tot 1,2 miljoen euro. Het Rekenhof kon geen bijkomende inlichtingen krijgen over die kredietdaling.

Bij de vereffeningen zijn het de kredieten van de programma's 002 – *Europese programma's* en 010 – *Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (GOMB) – Stadsvernieuwing* die de grootste daling ondergaan (respectievelijk 7,4 en 2,5 miljoen euro). De dalingen in het eerste programma worden verantwoord door het feit dat de uitvoering van de gefinancierde projecten wordt uitgesteld omdat de activiteitenverslagen van de promotoren (zoals de GOMB) pas in mei zijn toegekomen. De kredieten in de initiële begroting waren bijgevolg te hoog geraamd. De dalingen in het tweede programma zijn het gevolg van het feit dat het meerjarenplan voor stadsvernieuwing wordt aangepast aan de uitvoering van de investeringsprojecten, waardoor de kredieten van BA 27.010.16.02.6141 – *Investeringsubsidies aan de GOMB voor de stadsvernieuwingsprojecten* worden teruggeschroefd.

Het Rekenhof stipt overigens aan dat BA 27.010.17.01.8514 – *Kredietverlening aan de GOMB voor het dekken van haar investeringen inzake stadsvernieuwing*, waarop een krediet van 8,7 miljoen euro werd ingeschreven, een foute economische code kreeg toegekend. Uit de gegevens die de administratie meedeelde in het raam van de certificeringsaudits van de algemene rekeningen 2008 en 2009 van de diensten van de regering, blijkt immers dat de gebruikte begrotingsallocatie in feite betrekking heeft op de toekenning van niet-terugbetaalbare subsidies en niet op leningen²⁵. Bovendien is de code 85.14 – *kredietverleningen aan administratieve openbare instellingen* volgens de economische ESR-classificatie niet meer verantwoord sinds het INR de GOMB herclassificeerde bij de sector van de niet-financiële instellingen (vanaf 2011), wat bevestigd werd door Eurostat. Er moet worden opgemerkt dat de uitgave in kwestie, ondanks de code 8 die eraan gekoppeld werd, door het gewest niettemin wordt beschouwd als een niet-terugvorderbare overdracht die een impact heeft op het vorderingensaldo. Om in de toekomst elke mogelijke verwarring te vermijden, zowel bij de begrotingsberekeningen als bij de boekhoudkundige aanrekeningen, beveelt het Rekenhof aan die economische code te wijzigen.

²⁵ De vereffeningen ten gunste van de GOMB verwijzen meer bepaald naar het besluit van de regering van 1 juni 2006 betreffende de toekenning van subsidies (en geen leningen) voor de stadsvernieuwingsopdracht van de GOMB.

2.3.10 Opdracht 30 – Financiering van de gemeenschapscommissies

De voor die opdracht ingeschreven kredieten stijgen zowel voor de vastleggingen als de vereffeningen met 4,1 miljoen euro, ingevolge de beslissing van de Brusselse Regering om de trekkingsrechten ten voordele van de gemeenschapscommissies op te trekken. Die stijging van de kredieten wordt gedeeltelijk gecompenseerd door een normoverdracht door de Franse Gemeenschap ten belope van 1,5 miljoen euro.

Het Rekenhof stelt tot slot vast dat de kredietverlagingen bij de opdrachten 14 – *Ondersteuning van het wetenschappelijk onderzoek* (-2,4 miljoen euro voor de vastleggingen en vereffeningen), 16 – *Ondersteuning en bemiddeling bij arbeidsaanbod en -vraag* (-5,7 miljoen euro voor de vastleggingen en de vereffeningen) en 18 – *Uitbouw en beheer van het openbaar vervoernetwerk* (-22,5 miljoen euro voor de vastleggingen, en 29,6 miljoen euro voor de vereffeningen) in hoofdzaak betrekking hebben op dotaties aan autonome instellingen.

2.4 Encours van de vastleggingen

Het negatief verschil van 33,7 miljoen euro tussen de beleidskredieten en de betaalkredieten vertegenwoordigt de potentiële toename van het encours van de vastleggingen in de loop van het dienstjaar 2012.

Volgens de gegevens van het bestuur Financiën en Begroting beliep dat encours 1.873,6 miljoen euro op 31 december 2011, tegenover 1.838,0 miljoen euro op 31 december 2010. Het encours is bijgevolg met 35,6 miljoen euro toegenomen in 2011.

2.5 Ontwerpen van aangepaste begroting van de autonome bestuursinstellingen

Het Rekenhof merkt in de marge op dat alle aangepaste begrotingen van de autonome bestuursinstellingen van eerste en tweede categorie als bijlage werden opgenomen bij het ontwerp van ordonnantie houdende deze aanpassing.

2.5.1 Gewestelijk Agentschap voor Netheid (GAN)

De totale ontvangsten van het GAN belopen 204,6 miljoen euro; ze stijgen met 0,1 miljoen euro in vergelijking met de initiële begroting, terwijl de werkingsdotatie die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest toekent, gehandhaafd blijft op 133,1 miljoen euro. Het bedrag van de vereffeningkredieten beloopt 201,6 miljoen euro, wat 2,9 miljoen euro minder is dan in de initiële begroting. Het begrotingsresultaat van de instelling gaat dus van een begroting in evenwicht voor de initiële begroting naar een overschot van 3 miljoen euro in de aangepaste begroting 2012.

Overeenkomstig de btw-wetgeving werd de btw-plichtigheid van het GAN vanaf 1 januari 2012 verruimd naar de activiteiten van een zeker belang waarvoor het in concurrentie treedt met de privésector.

Het GAN factureert dus voortaan sommige prestaties met de btw inbegrepen. Het trekt overigens de btw af die in een vroeger stadium van die prestaties wordt gefactureerd.

Daar de initiële begroting 2012 werd opgesteld vóór de toekenning van die status van btw-plichtige, worden de uitgavenkredieten met een totaal bedrag van 2,9 miljoen euro verminderd, om rekening te houden met de btw die kan worden teruggevorderd op de facturen van leveranciers. Het gaat om de volgende basisallocaties:

- 01.002.08.23.1250 « B.T.W te betalen » (- 0,6 miljoen euro);

- 02.001.08.03.1211 « Uitgaven met betrekking tot rookwasbehandeling » (- 1 miljoen euro);
- 02.001.08.04.1211 « Uitgaven met betrekking tot DENOX » (- 0,4 miljoen euro);
- 02.001.11.04.7410 « Aankoop van autovoertuigen » (- 0,3 miljoen euro);
- 02.001.11.05.7422 « Automatisering, containers » (- 0,2 miljoen euro);
- 02.001.13.01.2150 « Financiële kosten i.v.m. de gewestelijke verbrandingsfabriek (leasing-interesten) » (- 0,5 miljoen euro).

De vermindering van de kredieten die met die problematiek samenhangen, vormt de hoofdmoot van de variaties van de uitgavenkredieten.

Daar het statuut van btw-plichtige voor het eerst werd uitgebreid in 2012 kan het Rekenhof, wat de ontvangsten betreft, moeilijk inschatten welke weerslag die maatregel zal hebben op de eigen ontvangsten van het GAN, te meer daar de facturatie 2012 ingevolge informatiecproblemen pas is kunnen starten in de loop van de maand mei. Het Agentschap is van oordeel dat de ontvangstenramingen, die werden gehandhaafd op het niveau van die van de initiële begroting, realiseerbaar zijn.

2.5.2 Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM)

Het ontwerp van aanpassing van het BIM vermindert zowel de ontvangsten als de uitgaven (vereffeningen) met 109.000 euro, van 102,6 tot 102,5 miljoen euro. De begroting blijft dus in evenwicht.

Op basisallocatie (BA) 01.001.12.03.1212 – *Huurkosten* had het BIM in zijn begrotingsramingen 2011 rekening gehouden met een voorziening voor kosten met betrekking tot het jaar 2012 die werd gefactureerd door de mede-eigendom van het gebouw Gulledele. Daar die voorziening niet kon worden aangerekend in 2011 en daar het BIM in 2012 extra kantoorruimte moest huren om de nieuwe personeelsleden te huisvesten die belast zijn met het beheer van de "energiepremies" (die vroeger door Sibelga werden beheerd), stijgen de vereffeningskredieten van die BA met 682.000 euro.

De kredieten in verband met BA 02.002.08.01.1211 – *Kosten informatie, communicatie* werden zowel voor de vastleggingen (+893.000 euro) als voor de vereffeningen (+597.000 euro) opgetrokken om beter aan te sluiten bij het kredietverbruik van het dienstjaar 2011. Op dat artikel zijn uitgaven gepland die betrekking hebben op een nieuwe versie van de website van het instituut en op de bevordering van de duurzame wijken en duurzame energievoorziening; kringlopen van groene economie; duurzame plaatselijke ontwikkeling en beleidsmaatregelen van het gewestelijk programma voor duurzame ontwikkeling.

Wat de subsidies aan de gemeenten voor de uitvoering van de lokale Agenda's 21 betreft (BA 06.001.27.02.4322), stelt het BIM vast dat de schuldvorderingverklaringen door de gemeenten veel later worden doorgestuurd dan verwacht, zodat het instituut de vereffening van die subsidies voor een bedrag van 585.000 euro wil overdragen naar 2013. De vereffeningskredieten die worden gehandhaafd in de aanpassing 2012 (240.000 euro), hebben betrekking op overdrachten van uitgaven van voorgaande jaren.

De vastleggings- en vereffeningskredieten van opdracht 8 werden opgetrokken en herverdeeld binnen diezelfde opdracht, daar het BIM, enerzijds, vertragingen bij de uitwerking en de uitvoering van de dossiers in verband met sommige basisallocaties had vastgesteld, anderzijds, dat andere basisallocaties in aanzienlijkere mate werden uitgevoerd dan gepland. Wat de vastleggingskredieten betreft, gelden de sterkste variaties voor BA 08.001.08.03.1211 – *Studie- en dienstenovereenkomsten inzake duurzame bouwen en wijken* (-1,1 miljoen euro), BA 08.002.39.01.5122 – *Subsidies voor privébedrijven voor de organisatie van demonstratie*

projecten inzake duurzaam bouwen (project « BATEX ») (+1 miljoen euro) en BA 08.002.08.02.1211 – *Studie- en dienstenovereenkomsten inzake de uitvoering van de strategie van ontwikkeling van duurzame bouwen en wijken* (+390.000 euro). In totaal stijgen de vastleggingskredieten van opdracht 8 met 452.000 euro. Wat de vereffeningskredieten betreft, doen de grootste schommelingen zich voor bij BA 08.001.08.03.1211 (-285.000 euro) en 08.002.08.02.1211 (+ 951.000 euro). De vereffeningskredieten van opdracht 8 stijgen in totaal met 594.000 euro.

Het BIM had op BA 11.002.08.05.1211 van zijn initiële begroting in verband met de overeenkomsten voor het onderhoud van groene ruimten rekening gehouden met een overdracht van in 2011 geplande uitgaven naar 2012, die in fine niet is gebeurd. De vereffeningskredieten werden voor een overeenkomstig bedrag verminderd (-607.000 euro).

De onder BA 05.002.39.03.5122 – *Kapitaaloverdrachten aan de privé-ondernemingen* voorziene vastleggings- en vereffeningskredieten werden respectievelijk met 1,4 miljoen euro en 301.000 euro verminderd. Die kredieten hebben betrekking op het Greenfields-project waarvan de procedures voor het uitwerken en ten uitvoerleggen van de dossiers tijdrovend zijn (installeren van jury's) en in de huidige ontwikkelingsfase van het project afhankelijk is van heel wat onbekende factoren.

Ondanks een globaal lage schommeling van de kredieten bestaan er al bij al heel wat aanzienlijke schommelingen die elkaar compenseren. Men kan zich in dat raam vragen stellen bij het aantal basisallocaties van de begroting van het BIM (meer dan 200 volgens kredietsoort) die de uitwerking van de begroting en het beheer ervan noodgedwongen ingewikkeld maakt omwille van het limitatieve karakter van de kredieten die erop zijn ingeschreven.

2.5.3 Instituut ter bevordering van het Wetenschappelijk Onderzoek en de Innovatie van Brussel (IWOIB)

De aan het IWOIB toegekende vereffeningskredieten evolueren van 42,1 tot 39,0 miljoen euro, wat neerkomt op een daling van 3,1 miljoen euro (- 7,5 %). Aangezien de initiële begroting in evenwicht was en de ontvangsten slechts met 2,8 miljoen euro zijn teruggeschroefd, vertoont het ontwerp van begroting nu een overschot van 0,3 miljoen euro.

De vereffeningskredieten in opdracht 01 – *Ondersteuning van de basisopdrachten* dalen met 7,0 %, van 3,1 tot 2,9 miljoen euro. Die evolutie valt te verklaren door de personeelskosten die lager uitvallen dan verwacht.

Globaal gezien geldt hetzelfde voor de vereffeningskredieten in opdracht 02 – *Aanmoediging van het wetenschappelijk en technologisch onderzoek*: die dalen met 7,5 %, van 39,0 tot 36,1 miljoen euro.

De sterke dalingen in bepaalde programma's zijn te wijten aan vertragingen bij de tenuitvoerlegging van maatregelen of door het (tot nog toe) geringe succes van bepaalde acties. De daling is minder uitgesproken op het niveau van de vastleggingskredieten. Die evolueren van 41,0 tot 38,6 miljoen euro (- 5,9 %).

De stijgingen, daarentegen, worden verantwoord door de verruiming van bepaalde programma's en door de verwachte ontwikkeling van sommige acties.

Bovendien moet worden benadrukt dat in opdracht 02, de terugvorderbare voorschotten die worden toegekend krachtens artikel 7 van de ordonnantie van 21 februari 2002 (BA 02.001.40.01.8112) opnieuw integraal onder code 8 zijn opgenomen. De bedragen werden

evenwel verminderd: van 3,3 tot 2,0 miljoen euro (vereffeningen) en van 3,0 tot 1,5 miljoen euro (vastleggingen), wat neerkomt op dalingen met respectievelijk 39,6 % en 50,0 %.

Het Rekenhof herinnert eraan dat volgens de ESR-normen enkel de werkelijk terugvorderbare voorschotten mogen worden opgenomen onder code 8, eventueel op basis van een coëfficiënt die rekening houdt met de voorschotten die in het verleden effectief werden teruggevorderd.

In dat opzicht stelt het Rekenhof vast dat voor 2012, de terugvorderingen in het kader van de terugvorderbare voorschotten (BA 01.002.06.02.8610) zijn geëvolueerd van 700 naar 105 duizend euro (- 85,0 %). Bovendien stelt het vast dat voor het dienstjaar 2011, de werkelijke ontvangsten voor dossiers uit 2008 en 2009 iets minder dan 208 duizend euro belopen, terwijl de verwachte ontvangsten op 310 duizend euro waren geraamd in de aangepaste begroting 2011 (voor 3.586 duizend euro aan vereffeningskredieten).

2.5.4 Dienst Brandweer en Dringende Medische Hulp van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (DBDMH)

Het door de DBDMH ingediende ontwerp van aangepaste begroting blijft in evenwicht, omdat de globale ontvangstenramingen en de betaalkredieten op identieke wijze evolueren (+165 duizend euro).

Naast kredietverschuivingen tussen basisallocaties hebben de belangrijkste wijzigingen op het niveau van de vereffeningskredieten betrekking op de patronale lasten (die stijgen met 250 duizend euro voor de betaling van door de RSZ-PPO ingevorderde achterstallige betalingen) en op BA 03.002.11.03.7200.0321 – *Vernieuwing, verbouwing, uitbreiding van gebouwen*, die met 125 duizend euro wordt verminderd.

De betaalkredieten van de DBDMH blijven globaal gezien onveranderd, ondanks herschikkingen in verschillende basisallocaties.

2.5.5 Centrum voor Informatica voor het Brusselse Gewest (CIBG)

Het ontwerp van aanpassing van de CIBG-begroting blijft in evenwicht omdat de ontvangsten en de vereffeningskredieten met 850 duizend euro worden verminderd tot een bedrag van 33 miljoen euro.

Die daling van de betaalkredieten situeert zich voornamelijk in BA 01.006.11.01.7422 – *Vermogensuitgaven verbonden aan het gewestelijke data center* en in BA 03.005.11.02.7422 – *Vermogensuitgaven verbonden met de realisatie van ITC-projecten in de gezondheidssector*. Daar dalen de vereffeningskredieten met respectievelijk 500 duizend euro en 150 duizend euro als gevolg van het feit dat de termijnen voor de verwezenlijking van bepaalde projecten werden aangepast. De vastleggingskredieten van die basisallocaties en de verwachte ontvangsten inzake werkingssubsidies voor de verwezenlijking van transversale ITC-projecten (BA 02.009.04.01.4610) worden met een overeenstemmend bedrag verminderd.

2.5.6 Actiris

Zowel de ontvangsten als de uitgaven (vereffeningen) van Actiris dalen met 2 miljoen euro (- 0,7 %), van 298,6 tot 296,6 miljoen euro. De aangepaste begroting 2012 blijft dus in evenwicht.

De uitgavenkredieten liggen nog 5,4 % hoger dan de in 2011 gedane uitgaven (281,3 miljoen euro). Er moet evenwel aan worden herinnerd dat het jaar 2010 werd gekenmerkt door meer dan 11 miljoen euro aan onregelmatige uitgavenoverdrachten en dat de instelling zich ertoe verbonden had die situatie recht te trekken in de drie daaropvolgende boekjaren.

De kredieten toegekend aan GECO's lokale besturen (BA 07.001.27.01.43.22) dalen met 8 % van 32,1 naar 29,6 miljoen euro. Door die daling zal Actiris in voorkomend geval geen dertiende maand budgettair kunnen aanrekenen aan de RSZ-PPO om de in 2010 opgelopen achterstand deels weg te werken. Alle bijbehorende rechten voor het jaar 2012 kunnen dus niet boekhoudkundig worden geregistreerd. In de opdrachten met betrekking tot de tewerkstellingsprogramma's van opdracht 07 – *Tewerkstelling van werkzoekenden door middel van gesubsidieerde arbeidsplaatsen* zijn de kredieten bij de aanpassing over het algemeen sterk verminderd. Die kredieten vertegenwoordigen nagenoeg 65 % van de begroting van Actiris en ze dalen van 192,8 tot 190,3 miljoen euro (- 1,3 %).

De instelling zou overigens in staat moeten zijn de andere besparingsmaatregelen te dragen, die zich vertalen in beperkte verminderingen op andere basisallocaties.

Opdracht 01 groepeert de algemene uitgaven om de realisatie van de opdrachten van Actiris te verzekeren en vertegenwoordigt nagenoeg 20 % van de totale begroting van de instelling. De kredieten die aan opdracht 01 werden toegekend, stijgen zowel ten opzichte van de initiële begroting 2012 (+ 0,6 %), als ten opzichte van de verwezenlijkingen 2011 (+ 9,8 %).

2.5.7 Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (GOMB)

De begroting van de GOMB, die initieel in 2012 een overschot vertoonde (+ 256 duizend euro), bevat in het ontwerp van aanpassing een tekort van 4,2 miljoen euro. Deze evolutie is in hoofdzaak een gevolg van uitgaven voor de aankoop van terreinen in het raam van de stadsvernieuwing die in 2011 niet konden worden vereffend en die wel zullen worden vereffend in 2012. Die overdracht van uitgaven had in 2011 aanleiding gegeven tot een begrotingsoverschot van 4,8 miljoen euro.

Globaal bedragen de ontvangstenramingen 47,8 miljoen euro, een vermindering met 3,1 miljoen euro, terwijl de vereffeningskredieten oplopen tot 52 miljoen euro, een verhoging met 1,4 miljoen euro.

De vermindering van de ontvangsten is in hoofdzaak toe te schrijven aan de vermindering, ten belope van 2,5 miljoen euro, van de investeringstoelage voor stadsvernieuwing toegekend door het MBHG, die voortaan 17,7 miljoen euro bedraagt en aan het bedrag van 1,7 miljoen euro afgehouden van de investeringstoelage in het raam van het programma « Objectief 2009-2013 » die voortaan 3 miljoen euro bedraagt.

Terwijl de vereffeningskredieten van dat programma met hetzelfde bedrag dalen (- 1,7 miljoen euro) vanwege de vertraging in de vordering van bepaalde projecten, stijgen de betaalkredieten bestemd voor de stadsvernieuwing met 2,1 miljoen euro tot 20,6 miljoen euro. Ondanks de huidige moeilijke conjunctuur wijzigen de ontvangstenramingen voor het verhuren en het verkopen van terreinen en gebouwen beheerd door het departement economische expansie (13,8 miljoen euro) niet. De ramingen van ontvangsten eigen aan de stadsvernieuwing stijgen met 423 duizend euro terwijl ze toch 64 % lager blijven dan in de aangepaste begroting 2011.

De betaalkredieten bestemd voor de economische expansie (14,2 miljoen euro) en voor de werking van de algemene diensten blijven constant ten aanzien van de initiële begroting 2012.

De vastleggingskredieten van de BA 02.001.39.01.5112 « - *Investeringsbijdragen aan andere bedrijven* » stijgen met 10,5 miljoen euro (+ 100,1 %) ten aanzien van de initiële begroting 2012, teneinde een opdracht volledig in 2012 vast te leggen in de plaats van op 3 jaar zoals

oorspronkelijk gepland, terwijl de vereffeningskredieten verminderen met 5 miljoen euro (-37,1 %) als gevolg van de vertraging opgelopen voor vijf projecten.

De vereffeningskredieten ingeschreven in BA 02.001.11.01.7112 « - *Aankoop van naakte en bebouwde gronden binnen de privésector in het kader van de stadsvernieuwing* » stijgen met 6,8 miljoen euro (+ 168 %) opdat de GOMB zou kunnen overgaan tot aankopen waarvoor de gelegenheid zich pas heeft aangediend na de opmaak van de begroting 2012.

De vastleggingskredieten waarin voorzien is voor de EFRO-projecten (BA 04.008.11.01.7200) verminderen met 12,2 miljoen euro als gevolg van het uitstellen van een gedeelte van een project naar 2013.

2.5.8 Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)

Het ontwerp van aanpassing van de MIVB vermindert zowel de ontvangsten als de uitgaven (vereffeningen) met 9,4 miljoen euro. Ze bedragen respectievelijk 846,8 en 805 miljoen euro. Het begrotingsresultaat blijft aldus een overschot vertonen ten belope van 41,8 miljoen euro.

Wat de ontvangsten betreft, wordt de dotatie die het Gewest toekent voor de investeringen van de MIVB verminderd met 14 miljoen euro. Die vermindering wordt ten dele gecompenseerd door de verhoging van de tegemoetkoming BELIRIS (+ 4 miljoen euro) en van de ontvangsten uit het verkeer (+0,6 miljoen euro).

Wat de uitgaven betreft, werden de volgende kredieten verminderd :

- BA 01.004.11.02.7210- *Gebouwen* (3 miljoen euro) ;
- BA 01.006.11.02.7420- *Netwerk en uitrustingen* (- 2 miljoen euro) ;
- BA 01.007.11.02.7420- *Andere investeringen* (- 4,4 miljoen euro).

Die vermindering zijn een gevolg van herzieningen in de planning voor het realiseren van sommige projecten, werven voor de vernieuwing van sporen of aankopen van informatica- en verkoopspuitrusting. De projecten en werven zijn bijvoorbeeld het Marconi-project (vertraging vastgesteld in de sanering van de site), de renovatie van de commerciële ruimtes in de stations, het onderhoud van de gebouwen en de werven van de Louizalaan en de Van Volxemlaan.

2.6 Andere instellingen

2.6.1 Haven van Brussel

Het ontwerp verhoogt het initiële tekort met 2 miljoen euro tot 8,6 miljoen euro.

Deze evolutie vloeit voort uit het feit dat de ontvangsten meer dalen dan de uitgaven. De ontvangsten gaan van 33,9 naar 23,6 miljoen euro (- 10,3 miljoen euro of -30,3 %), terwijl de uitgaven (vereffeningskredieten) afnemen van 40,5 tot 32,2 miljoen euro (-8,3 miljoen euro of -20,5 %). De basisdotatie (die in het beheerscontract is vastgelegd) wijzigt niet. De lagere ontvangstenramingen situeren zich voornamelijk in opdracht 02 (- Specifieke financiering). Er dient in het bijzonder te worden opgemerkt dat het bedrag van 7,5 miljoen euro voor de zwembadlening geschrapt werd ingevolge het uitstellen van het project. Globaal dalen de in opdracht 02 geplande ontvangsten van 12,4 miljoen euro naar 1,9 miljoen euro (-84,5 %). Het Rekenhof merkt daarnaast op dat het ontwerp van aanpassing van de gewestbegroting in een verhoging van de kapitaalsparticipatie van het Gewest voorziet van 3,0 miljoen euro. Dit bedrag is niet opgenomen in het ontwerp van begrotingsaanpassing van de haven.

Wat de uitgaven betreft, stijgen de vastleggingskredieten met 6,4 miljoen euro (+15,8 %) van 40,5 naar 46,9 miljoen euro.

De bovenvermelde vermindering van de vereffeningkredieten hangt samen met het uitstellen van een aantal lopende projecten tot 2013. Van sommige programma's stijgen de kredieten nochtans.

Voor opdracht 01 (*-Beheer van de waterweg*) werden zowel de vereffening- als de vastleggingskredieten opgetrokken aangezien ze stijgen van 7,9 miljoen euro naar respectievelijk 10,7 (vereffening) en 19,3 miljoen euro (vastlegging) in de aangepaste begroting 2012.

Deze stijging vloeit voort uit de aanzienlijke verhoging van de kredieten voor activiteit 09 (*Onderhoudswerken*) van programma 03 (*-Het baggeren van bezonken slib*) waarvoor de kredieten van 3 miljoen euro in de initiële begroting (vereffening en vastlegging) stijgen naar 5,9 miljoen euro (vereffening) en 14,5 miljoen euro (vastlegging). Die evolutie kan worden verklaard door het gunnen van een contract voor vier jaren en een hoeveelheid van 170.000 m³. Het bedrag van de in 2012 gedragen uitgaven vloeit voort uit het uitstellen van de werken van 2011, het jaar waarin de opdracht werd voorbereid.

Voor opdracht 02 (*-Domeinbeheer*) werden de kredieten van 13,5 miljoen euro (initiële begroting 2012) verminderd naar respectievelijk 3,7 (vereffening) en 8,7 miljoen euro (vastlegging).

Binnen die opdracht werden de kredieten voor het beheer van het Carcoke-terrein nochtans opgetrokken (+0,5 miljoen euro) om het hoofd te bieden aan extra werken en kosten.

De vereffeningkredieten van programma 005 (*-Uitbreiding en operationaliteit van het domein*) worden praktisch geschrapt aangezien ze dalen van 8,6 miljoen euro naar 0,3 miljoen euro voor de vereffeningen en van 8,6 miljoen euro naar 5,3 miljoen euro worden verminderd voor de vastleggingen. Die verminderingen zijn het gevolg van het uitstellen tot 2013 van de aankoop van een terrein die voor eind december 2012 was gepland. Tevens werden terreinsaneringswerken en investeringen inzake stadsintegratie (activiteit 11) uitgesteld.

2.6.2 Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM)

De ontvangsten van de BGHM nemen toe van 221,9 miljoen euro tot 230,8 miljoen euro (+3,99%): enerzijds wordt bijkomend een ontvangst ingeschreven voor de huuropbrengsten van de OVM's (16,5 miljoen euro) overeenkomstig de beheersovereenkomst niveau 2, anderzijds neemt de financiering door het MBHG af met 7,6 miljoen euro.

De uitgaven kennen een zelfde toename als de ontvangsten: enerzijds vloeit de toename voort uit bijkomende uitgaven ingeschreven voor de afhalingen door de OVM's op hun rekeningen-courant (12,8 miljoen euro) en de stimulansen voor de OVM's (3,5 miljoen euro), anderzijds werden de uitgaven aangaande gewaarborgde rekeningen, ter financiering van een aantal projecten in het kader van het huisvestingsplan en het stellen van waarborgen, verminderd met 7 miljoen euro.

HOOFDSTUK 3

Effecten van de aanpassing op het begrotings- en vorderingensaldo

3.1 Begrotingssaldi

De ontwerpen van aanpassing 2012 leiden tot het volgende bruto- en netto begrotingssaldo voor de verrichtingen van de diensten van de Brusselse Hoofdstedelijke regering:

Tabel 5 – Berekening van de begrotingssaldi

2012	Initiële begroting	Ontwerp van 1 ^e aanpassing	Ontwerp van aangepaste begroting
Ontvangsten	3.381.623	-46.655	3.334.968
Uitgaven	3.562.696	-79.883	3.482.813
Brutobegrotingssaldo (1)	-181.073	33.228	-147.845
Opbrengsten van leningen (2)	474.000	0	474.000
Aflossingen van de gewestsschuld (3)	173.000	0	173.000
Nettobegrotingssaldo (4) = (1) - (2) + (3)	-482.073	33.228	-448.845

Het aangepaste bruto begrotingssaldo ex ante (-147,8 miljoen euro) verbetert met 33,2 miljoen euro ten opzichte van het bruto begrotingssaldo van de initiële begroting.

Wanneer men de opbrengsten van leningen²⁶ die in de ontvangsten zijn opgenomen, uitsluit en er de aflossingen van de schuld²⁷ aan toevoegt, die in de uitgaven zijn opgenomen, komt men tot een aangepast netto begrotingssaldo van -448,8 miljoen euro.

3.2 Vorderingensaldo

3.2.1 Vastlegging van de norm

In zijn verslag over de ontwerpen van aanpassing van de begroting 2011 en over de ontwerpen van initiële begroting 2012 herinnerde het Rekenhof eraan dat, voor de jaren 2011-2012, het aanvankelijk in september 2009 voorgestelde traject op 31 januari 2010 het voorwerp had uitgemaakt van een ontwerpakkoord tussen de federale regering en de verschillende gedefedereerde entiteiten. Dat traject nam de meerjarenbegrotingen van de verschillende entiteiten die in de loop van de maand oktober 2009 werden opgesteld, als uitgangspunt.

²⁶ Zonder de opbrengsten van leningen bestemd voor het Fonds voor het schuldbeheer (133.526 duizend euro).

²⁷ Zonder de aflossingen aangerekend op het Fonds voor het schuldbeheer (133.526 duizend euro).

Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd het aanvaardbaar tekort voor de jaren 2011 en 2012 in het raam van de terugkeer naar een begroting in evenwicht in 2015 geraamd op respectievelijk -254,1 miljoen euro en -172,3 miljoen euro.

Eind januari 2010 had de gewestregering niettemin een amendement op dat ontwerpakkkoord gevraagd in de volgende bewoordingen: *"Of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest al dan niet zijn begrotingsdoelstellingen naleeft, is afhankelijk van het feit of in de structurele financiering van het gewest rekening gehouden wordt met zijn specifieke situatie, gelet op de lasten voor zijn nationale en internationale opdrachten verbonden aan het hoofdstedelijk statuut."*

Op 3 februari 2010 nam het overlegcomité akte van het ontwerpakkkoord en van de opmerkingen van de gemeenschappen en de gewesten. Dat akkoord is evenwel niet verder geraakt dan de fase ontwerpakkkoord, omdat het niet werd goedgekeurd door de verschillende regeringen.

De afdeling « Financieringsbehoeften van de overheid » van de Hoge Raad van Financiën had in haar verslag van maart 2011 « Evaluatie 2010 en begrotingstrajecten voor het stabiliteitsprogramma 2011-2015 » geopperd dat de voor Entiteit II²⁸ vastgelegde begrotingsdoelstellingen niet dienden te worden herzien voor de jaren 2011-2012. Die doelstellingen beantwoordden aan de meerjarenramingen die de gedefedereerde entiteiten bij de uitwerking van hun initiële begroting 2010 hadden opgesteld en die werden vastgelegd in het bovenvermelde akkoord van 3 februari 2010 en werden opgenomen in het stabiliteitsprogramma 2009-2012 van België (tabel 15).

Het stabiliteitsprogramma (2011-2014) van België, dat op 15 april 2011 werd goedgekeurd door de federale ministerraad, had het voorstel van de HRF overgenomen.

De Hoge Raad van Financiën heeft recent (maart 2012) een nieuw advies geformuleerd als voorbereiding op de opmaak van een nieuw budgettair stabiliteitsprogramma 2012-2015 voor België. De afdeling « Financieringsbehoeften van de overheid » was van oordeel dat het van cruciaal belang was in 2012 definitief komaf te maken met het buitensporig begrotingstekort waarmee België sedert 2009 te kampen heeft. Ze heeft eveneens de aanbeveling geformuleerd de grote lijnen van het nominaal begrotingstraject van het stabiliteitsprogramma 2011-2014 te handhaven, overeenkomstig de verbintenis die in het akkoord van de federale regering van 1 december 2011 werd geformuleerd om de doelstellingen van dat programma in acht te nemen en vervolgens in 2015 te komen tot een nominaal begrotings-evenwicht.

De HRF pleit net als in zijn voorgaand advies voor een evenwichtige verdeling van de begrotingsinspanningen over de verschillende componenten van de overheid. In tegenstelling tot zijn advies van maart 2011, waarin de voorgestelde verdeelsleutel tot een verschil in de normatieve begrotingstrajecten leidde tussen Entiteit I (tekort) en Entiteit II (overschot), neemt de HRF thans met het oog op het delen van de begrotingsdoelstellingen, de convergentie van de begrotingssaldi tussen de Entiteiten na toepassing van de hervorming van de bijzondere financieringswet als uitgangspunt.

Die keuze impliceert dat de twee Entiteiten en alle componenten van Entiteit II, met inbegrip van elk gewest en van elke gemeenschap, tussen dit en 2015 tot een begroting in evenwicht komen. Zulks wordt voor 2013 vertaald door een licht begrotingsoverschot van 0,1 % van het BBP voor Entiteit II. Voor de jaren 2014-2015 wordt dat licht overschot van 0,1 % van het BBP gehandhaafd voor Entiteit II, rekening houdend met de investeringscyclus van de lokale besturen.

²⁸ Gedefedereerde entiteiten en lokale besturen.

De HRF beveelt aan de modaliteiten om de gedefedereerde entiteiten aan de budgettaire sanering te laten deelnemen, concreet uit te werken, zoals dat staat in de beleidsverklaring van de federale regering van 1 december 2011, door de laatste hand te leggen aan de tekst van de nieuwe bijzondere financieringswet en door in dat kader sommige van de variabelen ervan aan te passen, zoals de referentiebedragen voor de overdrachten en hun evolutieparameters.

Voor de jaren 2013 tot 2015 dient, bij het deelnemen van de gedefedereerde entiteiten aan de budgettaire sanering, rekening te worden gehouden met de maatregelen die ondertussen op een geconcentreerde basis zouden worden genomen ("geïsurpeerde" bevoegdheden). De HRF voegt eraan toe dat mocht blijken dat het huidige institutioneel akkoord leidt tot een globale onderfinanciering van de overgehevelde bevoegdheden, men rekening daarmee zou moeten houden.

De HRF stelt het volgende traject voor:

Tabel 6 – Normatief begrotingstraject in de veronderstelling van een hervorming van de bijzondere financieringswet in het raam van de zesde staatshervorming

Vorderingensaldo	2012	2013	2014	2015
Entiteit I	-2,4	-2,0	-1,0	-0,1
Entiteit II	-0,4	0,1	0,1	0,1
Gezamenlijke overheid	-2,8	-1,9	-0,9	0,0

(in % van het BBP)

Bron: Hoge Raad van Financiën

Er dient te worden opgemerkt dat de HRF het traject voor elke component van Entiteit II niet in detail heeft uitgewerkt.

Het stabiliteitsprogramma 2012-2015 van België werd op 30 april 2012 aan Europa voorgelegd. Het vermeldt de verdeling van de begrotingsinspanning per entiteit, die wordt vertaald in een evenwicht voor Entiteit II in 2013, gevolgd door een licht overschot (0,1 % van het BBP) in 2014 en 2015, rekening houdend met de investeringscyclus van de lokale besturen.

Tabel 7 – Vorderingensaldo per entiteit

Vorderingensaldo	2011	2012	2013	2014	2015
Entiteit I	-3,4	-2,4	-2,15	-1,2	-0,1
Entiteit II	-0,3	-0,4	0,0	0,1	0,1
Gezamenlijke overheid	-3,7	-2,8	-2,15	-1,1	0,0

(in % van het BBP)

Bron : Stabiliteitsprogramma 2012-2015

Wat het specifieke traject voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreft, heeft de Brusselse regering het in de meerjarenraming 2012-2017 van de algemene toelichting van de initiële begroting 2012 opgenomen traject gewijzigd. Volgens dat traject zou er immers pas in 2016 teruggekeerd worden naar een evenwicht, maar het kon worden gewijzigd in het vooruitzicht van een institutioneel akkoord.

Thans wordt verwacht dat er in 2015 terug een begroting in evenwicht zal zijn, overeenkomstig de aanbevelingen van de HRF en het stabiliteitsprogramma.

De volgende tabel illustreert de trajecten 2012-2015, zoals bepaald in het raam van de initiële en aangepaste begroting 2012 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Tabel 8–Traject 2012-2015 Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Vorderingensaldo	2012	2013	2014	2015	2016
Initiële begroting 2012	-254.050	-172.256	-116.534	-40.881	0
Aangepaste begroting 2012	-213.169	-131.645	-75.653	0	-

Het in 2015 verwachte tekort van 40,9 miljoen euro werd weggewerkt; deze inspanning zal nu in 2012 worden gedaan (254,1 miljoen euro – 213,2 miljoen euro) en moet worden verder gezet in de jaren 2013 en 2014.

3.2.2 Berekening van het vorderingensaldo

Overeenkomstig de ESR-methodologie moeten op het begrotingssaldo van de voorliggende ontwerpen verschillende correcties worden toegepast om te komen tot het vorderingensaldo van de entiteit.

De elementen van die berekening komen voor in het beschikkend deel van de ontwerpordonnantie houdende de aanpassing van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2012.

Tabel 9 – Vorderingensaldo (Versie van de regering)

8	Ontwerp van aangepaste begroting	Initiële begroting	Verschil
Ontvangsten van het MBHG	3.334.968	3.381.623	-46.655
Uitgaven van het MBHG (vereffeningsoptiek)	3.482.813	3.562.696	-79.883
Brutobegrotingssaldo van het MBHG (a)	-147.845	-181.073	33.228
			0
Ontvangsten van de geconsolideerde instellingen	2.483.104	2.549.279	-66.175
Uitgaven van de geconsolideerde instellingen (vereffeningskredieten)	2.438.160	2.507.390	-69.230
Brutobegrotingssaldo van de geconsolideerde instellingen (b)	44.944	41.889	3.055
			0
Brutobegrotingssaldo van de consolidatieperimeter (c)=(a)+(b)	-102.901	-139.184	36.283
			0
Nettoaflossingen van de schuld van het MBHG	-301.000	-301.000	0
Nettoaflossingen van de schuld van de geconsolideerde instellingen	11.826	11.828	-2
Nettoaflossingen van de consolidatieperimeter (d)	-289.174	-289.172	-2
			0
Saldo van de KVD van het MBHG	43.843	40.423	3.420
Saldo van de KVD van de geconsolideerde instellingen	13.563	13.883	-320
Saldo van de KVD van de consolidatieperimeter (e)	57.406	54.306	3.100
			0
ESR-vorderingensaldo (f)=(c)+(d)+(e)	-334.669	-374.050	39.381
			0
Begrotingsverrichtingen MBHG	121.500	120.000	1.500
Begrotingsverrichtingen van de geconsolideerde instellingen	0	0	0
Begrotingsverrichtingen van de consolidatieperimeter (g)	121.500	120.000	1.500
			0
ESR-vorderingensaldo na begrotingsverrichtingen (h)=(f)+(g)	-213.169	-254.050	40.881
			0
Voorstel van begrotingsdoelstelling HRF*	-	-172.256	-
Voorstel van begrotingsdoelstelling van de regering	-213.169	-254.050	40.881

Uit deze tabel blijkt dat het vorderingensaldo van het ontwerp van aangepaste begroting voor het jaar 2012 – 213,2 miljoen euro bedraagt, een verbetering met 40,9 miljoen euro ten aanzien van dat van de initiële begroting. Het is in overeenstemming met het traject dat de gewestregering voor ogen had met het oog op de terugkeer naar een begroting in evenwicht in 2015 zoals aan elke gemeenschap en elk gewest werd aanbevolen door het stabiliteitsprogramma 2012-2015.

Dat positieve verschil ten aanzien van de initiële begroting wordt in hoofdzaak verklaard door de vermindering van het tekort van de verrichtingen van het MBHG (+ 33,2 miljoen euro) en bijkomend door de toename van de begrotingsoverschotten van de geconsolideerde instellingen (+ 3,1 miljoen euro) en die van het saldo van de KVD van diezelfde instellingen (+ 3,1 miljoen euro).

Het Rekenhof vestigt er niettemin de aandacht op dat het resultaat in kwestie in de ontvangsten dotaties opneemt die afkomstig zijn van de federale overheid ten belope van 73 miljoen euro, zulks in het raam van het institutionele akkoord van 11 oktober 2011. Die mid-

delen moeten nog worden goedgekeurd door het aannemen van een bijzondere wet in het federaal parlement. Voorts wordt eveneens een ontvangst van 3,7 miljoen euro in aanmerking genomen als overdracht van het saldo van het fonds voor energiebegeleiding naar het fonds betreffende het energiebeleid, terwijl de middelen die op het eerste fonds beschikbaar waren in het verleden reeds werden geboekt op de algemene ontvangstenbegroting van het Gewest. Tot slot berust de berekening van het vorderingensaldo op onderbenuttingen van de kredieten van naar schatting 90 miljoen euro, ongewijzigd ten aanzien van de initiële begroting, terwijl de uitgavenkredieten naar beneden werden aangepast voor ongeveer 80,0 miljoen euro.

Rekening houdend met die elementen, zou het kunnen dat de begrotingsdoelstelling die de regering voor 2012 in het vooruitzicht stelde, niet wordt gehaald.

Het Rekenhof heeft de gegevens van deze tabel geverifieerd binnen de grenzen van de informatie waarover het beschikt. Deze verificatie geeft aanleiding tot de volgende commentaren en opmerkingen.

3.2.2.1 Begrotingssaldo van de geconsolideerde instellingen

De aangepaste begrotingen van de instelling van eerste categorie geven een globaal overschot van 3,3 miljoen euro, terwijl ze in de initiële begroting in evenwicht werden voorgelegd. Het verschil vloeit voort uit de positieve begrotingssaldi van het GAN (3,0 miljoen euro) en het IWOIB (0,3 miljoen euro). De instellingen van tweede categorie vertonen een globaal overschot van 41,6 miljoen euro tegenover een globaal overschot van 41,9 miljoen euro in de initiële begroting. Het verschil (0,3 miljoen euro) wordt verklaard door het uitsluiten uit de consolidatieperimeter van het Gewest van de GOMB waarvan het begrotingssaldo in de initiële begroting van 2012 een overschot van 0,3 miljoen euro vertoonde.

3.2.2.2 Netto aflossingen van de schuld van het ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en van de geconsolideerde instellingen

De ramingen met betrekking tot de aflossing van de schuld van het Gewest zijn niet gewijzigd. Ter informatie wijst het Rekenhof erop dat alle kredieten waarin daarvoor voorzien is (173 miljoen euro) tegen het einde van de maand juni zullen vereffend zijn.

Aangezien de ramingen van de leningopbrengsten (474 miljoen euro) niet wijzigen, blijft het bedrag van de netto aflossingen (aflossingen – leningen) vastgesteld op –301 miljoen euro.

De variatie van de aflossingen van de schuld van de geconsolideerde instellingen is miniem (- 2 duizend euro).

3.2.2.3 Kredietverleningen en deelnemingen (KVD)

De aanpassing verhoogt de netto kredietverleningen en deelnemingen (uitgaven – ontvangsten) van het ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met 3,4 miljoen euro, en vermindert die van de geconsolideerde instellingen met 0,3 miljoen euro.

Wat het ministerie betreft, vloeit de bovenvermelde stijging voort uit een verhoging van de uitgaven (+ 5,7 miljoen euro) en een verhoging van de ontvangsten (+ 2,4 miljoen euro) met economische code 8.

De bijkomende uitgaven met code 8 zijn in hoofdzaak afkomstig van de vervanging van de investeringsdotatie aan de GOMB (6,0 miljoen euro) door een participatie in het kapitaal ervan; die uitgaven kregen een code 8 als gevolg van het buiten de consolidatieperimeter

van het Gewest plaatsen waarvan het INR akte heeft genomen en dat door Eurostat werd bevestigd. Men dient ook nota te nemen van de nieuwe participatie in het kapitaal van de Haven van Brussel (3,0 miljoen euro) die meer dan gecompenseerd werd door de vermindering van de participatie in het kapitaal van Irisnet 2 (- 2,7 miljoen euro) en de opheffing van die in het kapitaal van het Parkeeragentschap (- 0,5 miljoen euro).

De verhoging van de ontvangsten met code 8 vloeit in hoofdzaak voort uit een nieuwe ontvangst afkomstig van de opbrengst van de vereffening van de participaties van het Gewest in de n.v. Brussel-Zuid (1,8 miljoen euro), en de verhoging (+ 0,6 miljoen euro) van de terugbetalingen door de huisvestingsmaatschappijen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met betrekking tot investeringsprogramma's.

3.2.2.4 KVD van de geconsolideerde instellingen

De vermindering van het saldo van de KVD van deze instellingen (- 0,3 miljoen euro) vloeit voort uit een vermindering van het saldo KVD van het IWOIB (0,7 miljoen euro), de verhoging van het saldo KVD van BRUGEL (+ 0,1 miljoen euro) en het verdwijnen van het saldo KVD van de GOMB dat in de initiële begroting - 0,3 miljoen euro bedroeg.

3.2.2.5 Begrotingsverrichtingen

De regering heeft de correcties onder de titel « begrotingsverrichtingen » met 1,5 miljoen euro in positieve zin verhoogd tot 121,5 miljoen euro.

Zoals hoger al werd uiteengezet, werd die correctie uitgevoerd als normoverdracht van de Franse Gemeenschap, als partiële compensatie van een stijging van de trekkingsrechten ten voordele van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

Het Rekenhof merkt op dat, aangezien het niet gaat om een ontvangst afkomstig van de Franse Gemeenschap, het in feite niet het vorderingensaldo is dat moet worden gecorrigeerd, maar de begrotingsdoelstelling zelf. Het vorderingensaldo bedraagt dan ook - 214,7 miljoen euro.

Voorts heeft de regering het bedrag van 90,0 miljoen euro voor de correctie inzake de onderbenutting van kredieten gehandhaafd. Bij de aanpassing van de begroting op het einde van het jaar wordt die correctie over het algemeen geschrapt. Ondanks die schrapping blijkt uit de (voorlopige) resultaten van de uitvoering van de begroting in 2011 toch een globaal bedrag van niet uitgevoerde begrotingsverrichtingen van 142,5 miljoen euro.

Tabel 10 – Niet uitgevoerde begrotingsverrichtingen van de begroting 2011

Uitgaven	Kredieten*	Ordonnanceringen	Saldo (1)
	3.201.701	3.056.408	145.293
Ontvangsten	Ramingen*	Realisaties	Niet gerealiseerd (+)/ Meerwaarde (-) (2)
	2.556.187	2.553.432	2.755
Totaal verschil (3) = (1) - (2)			142.538

* Voor de ontvangsten: zonder de leningen op meer dan een jaar (700 miljoen euro) en de leningopbrengsten bestemd op het Fonds voor het beheer van de gewestsschuld (133,5 miljoen euro). Voor de uitgaven: zonder de aflossingen bestemd voor Fonds voor het beheer van de gewestsschuld (133,5 miljoen euro).

Het Rekenhof vestigt echter de aandacht op het feit dat het aanzienlijke bedrag van dergelijke niet uitgevoerde verrichtingen in 2012 misschien niet opnieuw zal kunnen worden gehaald, gelet op de omvang van de kredietverminderingen die in de onderhavige aanpassing reeds in aanmerking werden genomen.

Er bestaat ook een Franse versie van dit verslag.
Il existe aussi une version française de ce rapport.

ADRES
Rekenhof
Regentschapsstraat 2
B-1000 Brussel

TEL.
+32 2 551 81 11

FAX
+32 2 551 86 22

www.rekenhof.be